

Chinese tijden

Het IMF voorspelt dat China dit jaar de tweede economie ter wereld zal worden. Met een jaarlijkse economische groei van zo'n 10% is het nog slechts een kwestie van tijd of het wordt de grootste economie. Dat absolute cijfer zegt natuurlijk niet alles: er zijn ruim 1,3 miljard Chinezen tegenover bijvoorbeeld 125 miljoen Japanners, 260 miljoen Amerikanen of 490 miljoen Europeanen. Per hoofd van de bevolking en gecorrigeerd voor lokale koopkrachtverschillen ziet het beeld er anders uit. IMF-cijfers in de World Economic Outlook laten zien dat China dan een factor 5 armer is dan Japan en de EU en dat de VS zelfs 7 keer zo rijk zijn. Ook die verschillen zullen echter snel kleiner worden.

Deze ontwikkelingen gaan met een ongekende snelheid en dynamiek. Waar je nu ook komt in dat land, overal wordt gesloopt, gebouwd en gegraven en verschijnen nieuwe wegen, huizen, kantoren en noem maar op. Zo snel, dat er nu zelfs een vastgoedbubbel dreigt. Het gaat er bij al dat bouwen overigens niet zachtzinnig aan toe: miljoenen Chinezen zijn gedwongen te verhuizen, omdat hun woningen voor een bouwproject moesten worden gesloopt. Een vergoeding krijgen ze meestal amper, want het gaat om projecten die zogenaamd in het algemeen belang zijn. Midden in dichtbevolkte steden worden wegen verbreed tot 6 of 8 banen – waar Chinese chauffeurs er dan meestal behendig nog een paar bij weten te creëren – die vlak langs flats lopen. Aandacht voor de negatieve gezondheidseffecten ontbreekt. Dat heel veel mensen daardoor eerder zullen overlijden speelt geen rol: het land moet door.

De snelle groei is niet alleen zichtbaar aan de infrastructuur. Inmiddels meldt China meer patenten aan dan de VS of Duitsland en ontworstelt zich daarmee aan de rol van 's werelds productiehul. De deviezenvoorraad van China bedraagt 2.000 miljard euro en aan de VS is verder ook nog eens zo'n 750 miljard euro uitgeleend. Onmiskenbaar verschuift het economisch zwaartepunt in de wereld oostwaarts. Waar westerse landen blij opkijken met elk tiende procent economische groei, ontstaat in China enige ongerustheid als die groei een procentpunt daalt tot 10,5%: er zal toch geen recessie dreigen? En waar in Europa de aandacht alleen maar uitgaat naar bezuinigen, snoeien en krimpen, investeert China over de hele wereld in infrastructuur om daarmee ter plekke toegang te kopen tot grondstoffen of afzetmarkten. Het is de hedendaagse vorm van kolonialisme of imperialisme en dat maakt westerse landen onrustig. China haast zich dan ook te benadrukken dat ze nog altijd een ontwikkelingsland zijn, dat ze met hun bruto binnenlands product per capita nog altijd slechts op de 100^e plaats komen in de wereld en dat ze met alles nog ver achterlopen op economisch meer ontwikkelde landen. Toen onlangs een internationale organisatie bekend maakte dat China de grootste energie-gebruiker is geworden, meldde de Chinese regering direct dat die gegevens niet kloppen. Steeds weer is de boodschap dat het géén wereldmacht aan het worden is, dat het géén bedreiging vormt voor gevestigde economische belangen, dat het land louter bezig is zijn achterstand in te lopen.

Of dat waar is of niet, de Chinese era is toch echt aangebroken en het is verbijsterend dat in Nederland dit geen enkele rol in actuele politieke debatten speelt. Integendeel, het provincialisme en de neiging alleen nog naar binnen te kijken worden steeds groter. De wereld verandert, maar hier gaat het over de AOW-leeftijd, de hypotheekrenteaftrek en rekeningrijden. Het zijn niet echt de thema's waar de andere kant van de wereld mee bezig is. Ook deze Tweede Kamer zal zich straks ongetwijfeld weer drukker maken over een euro verschil in paspoortleges tussen gemeenten of het parkeren voor gehandicapten in stadscentra dan over veranderingen in mondiale verhoudingen.

Wanneer de politici en bestuurders en bestuurders van dit avondland ontwaken, zullen ze ontdekken dat de hele wereld veranderd is en Nederland alleen nog als openluchtmuseum wordt gezien.

Marcel van Dam

Openbaar Bestuur, september 2010